

16.04.2012

Kokousaika 16.04.2012 16:00 - 17:24

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rautava, Risto puheenjohtaja
Bryggare, Arto 1. varapuheenjohtaja
Ylikahri, Ville 2. varapuheenjohtaja
Asko-Seljavaara, Sirpa
Hakola, Juha
Halla-aho, Jussi poistui 16:51, poissa: 378 - 381 §:t
Helistö, Kimmo
Kantola, Tarja
Moisio, Elina
Ojala, Outi
Oker-Blom, Jan D
Pajamäki, Osku
Rauhamäki, Tatu
Rissanen, Laura
Sumuvuori, Johanna

Muut

Krohn, Minerva kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Bogomoloff, Harry kaupunginvaltuuston 1.
varapuheenjohtaja
Pajunen, Jussi kaupunginjohtaja
Penttilä, Hannu apulaiskaupunginjohtaja
Räty, Laura apulaiskaupunginjohtaja
Korhonen, Tapio rahoitusjohtaja
Summanen, Juha vs. hallintojohtaja
Tulensalo, Hannu henkilöstöjohtaja
Sarvilinna, Sami kaupunginlakimies
Waronen, Eero viestintäpäällikkö
Härmälä, Timo kaupunginsihteer
Mickwitz, Leena kaupunginsihteer
Rautanen, Marja-Liisa kaupunginsihteer
Vallittu, Anja kaupunginsihteer
Ryöti, Miliza apulaiskaupunginsihteer
poistui 17:04, poissa: 378 - 381 §:t
Saarinen, Erja apulaiskaupunginsihteer
Nyfors, Maria hallintosihteer

16.04.2012

Malinen, Matti

konserniyksikön päällikkö
saapui 16:20, poistui 17:14

Andersson, Victor

erityisasiantuntija
saapui 16:20, poistui 17:14

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

16.04.2012

§	Asia
368	Kj/1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
369	Kj/2 Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
370	Kaj/1 V Sipoon kunnan omistamien kiinteistöjen ostaminen Östersundomista
371	Stj/1 V Palvelusetelikokeilun jatkaminen
372	Kj/3 Määrärahan myöntäminen Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiölle
373	Kj/4 Määrärahan myöntäminen kiinteistövirastolle aaltoilumittauksia ja aaltomallilaskelmia sekä pohjatutkimuksia varten
374	Kj/5 Kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien vuoden 2012 vuosilomien vahvistaminen lomakautena
375	Kj/6 Kaupunginvaltuuston 11.4.2012 tekemien päätösten täytäntöönpano
376	Kj/7 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
377	Kj/8 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
378	Ryj/1 Lausunto eduskunnan oikeusasiamiehelle metroliiikenteen sääntelyä koskevasta kantelusta
379	Ryj/2 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
380	Kaj/1 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
381	Sj/1 Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

16.04.2012

Kj/1

§ 368

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Halla-ahon (varalla Ylikahri) ja Asko-Seljavaaran (varalla Oker-Blom) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Halla-ahon (varalla Ylikahri) ja Asko-Seljavaaran (varalla Oker-Blom) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

16.04.2012

Kj/2

§ 369

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

16.04.2012

Kaj/1

§ 370

V Sipoon kunnan omistamien kiinteistöjen ostaminen Östersundomista

Pöydälle 16.04.2012

HEL 2012-003265 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kauppakirjaluonnos
- 2 Kartat
- 3 Helsingin maanomistus Östersundomissa

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

A

Kaupunginvaltuusto päättäne oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään liitteen 1 mukaisen kauppakirjan Sipoon kunnan kanssa sekä tekemään siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia.

B

Kaupunginvaltuusto päättäne oikeuttaa kaupunginhallituksen ylittämään vuoden 2012 talousarvion kohdalla 8 01 01, Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, Khn käytettäväksi, olevaa määrärahaa 33 000 000 eurolla Sipoon kunnan omistamien Östersundomissa sijaitsevien kiinteistöjen ostamista varten.

Tiivistelmä

Ehdotuksen mukaisen kaupan kohteena ovat kaikki Sipoon kunnan Östersundomissa omistamat kiinteistöt, yhteisalaltaan noin 45,5

hehtaaria. Ne sijaitsevat kahdessa palstassa, toinen Landbon eritasoliittymän lounaispuolella ja toinen Karhusaaren luoteisrannalla.

Kokonaiskauppahinta on 33 miljoonaa euroa, joka maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä, kaupantekohetkellä, 31.12.2013 ja 31.12.2014.

Kauppahinnan pääosa, 25.000.000 euroa kohdistuu voimassa olevan asemakaavan noin 89 000 k-m²:n liike-, toimisto- ja asuinrakennus-oikeuteen Porvoonväylän Landbon eritasoliittymän vieressä. Alueen arvosta on saavutettu yhteisymmärrys käytyjen neuvottelujen ja yhdessä valittujen ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla. Muiden alueiden arvon osalta saavutettu neuvottelutulos vastaa alueen kaupoissa noudatettuja hinnoitteluperiaatteita.

Kauppa edesauttaa Östersundomin kaavoitusta ja toteutusta, on taloudellisesti perusteltu ja kaupungin harjoittaman aktiivisen maapolitiikan periaatteiden mukainen.

Esittelijä

Kauppakirja

Sipoon kunnan kanssa on päästy liitteenä 1 olevan kauppakirjaluonnoksen mukaiseen neuvottelutulokseen. Kauppakirjan ehdot ovat tavanomaisesti kiinteistökaupoissa sovelletut. Kauppahinnan maksamisen on edellytetty tapahtuvan kolmessa yhtä suuressa erässä, ensimmäinen erä kaupanteon yhteydessä ja loput kaksi erää ensi ja sitä seuraavan vuoden lopussa.

Kauppa edellyttää Sipoon kunnanvaltuuston hyväksyntää. Asia on tarkoitus saattaa siellä päätettäväksi toukokuun alussa.

Kiinteistötiedot

Rakentamattomien kiinteistöjen kohdekartat ovat liitteenä 2.

Östersundomin Keskuksen palsta sijaitsee Landbon eritasoliittymän lounaispuolella ja Sakarinmäen koulun länsipuolella. Palsta rajoittuu Porvoonväylään, Knutersintiehen ja Uuteen Porvoontiehen sekä lännessä peltoalueisiin. Palstan pinta-ala on noin 28,5 ha. Maastoltaan se on pääosin alavaa peltoa ja niittyä, itäreunan ollessa topografisesti vaihtelevaa kalliota ja metsää.

Voimassa olevassa asemakaavassa on viisi liike-, toimisto- ja asuinkorttelia, joiden yhteisala on noin 14,6 hehtaaria. Kokonaisrakennusoikeus on noin 89.000 k-m², josta noin 43 % voidaan toteuttaa asuntoina. Östersundomin yleiskaavan luonnosvaihtoehdossa B, jonka Östersundom-toimikunta 9.2.2012 päätti esittää kunnille

jatkosuunnittelun pohjaksi, tilukset ovat koillisosaltaan erityissuunnittelu/liikekeskusta-alueetta (ES-2) ja muutoin pääosin kerros- ja kaupunkientaloltaista asuntoaluetta kaavaillun metroaseman molemmin puolin.

Karhusaaren palsta sijaitsee Karhusaaren luoteisrannan ja Karhusaarentien välisellä alueella. Idässä palsta rajoittuu metsiin ja harvaan haja-asutukseen. Palstan pinta-ala on noin 17 ha. Maastoltaan se on topografisesti vaihtelevaa metsää.

Voimassa olevassa asemakaavassa palsta on pääosin lähivirkistysaluetta. Karhusaarentien ja Karhutorpantien risteyksessä sijaitsee noin 2,2 hehtaarin kokoinen yleisten rakennusten korttelialue, jonka rakennusoikeus on 3.000 k-m². Östersundomin yleiskaavan luonnosvaihtoehdossa B tilukset ovat pääosin kaupunkientaloltaista asuntoaluetta. Rantaan on sijoitettu yleinen rantaraitti.

Molemmat palstat kuuluvat Helsingin kaupungin 23.6.2008 (§ 943) yleiskaavan laatimista varten määräämään rakennuskieltoalueeseen.

Käydyt neuvottelut

Östersundomin keskuksen asemakaava on laadittu tämänhetkisestä poikkeaviin olosuhteisiin ja on toiminnallisesti monelta osin vanhentunut. Voimassa oleva asemakaava on kuitenkin alueen arvonmäärityksen lähtökohtana. Alueen arvosta on saavutettu yhteisymmärrys käytyjen neuvottelujen ja yhdessä valittujen ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla. Alueen arvo on neuvottelutuloksen mukaan 25 miljoonaa euroa, mikä keskimäärin vastaa noin 280 euroa/k-m². Hintaa voidaan pitää kaupungin kannalta hyväksyttävänä.

Karhusaaren Y-tontin osuus kauppahinnasta on noin 1,3 miljoonaa euroa, vastaten noin 60 euroa/maa-m². Muiden alueiden osuus kauppahinnasta on noin 6,7 miljoonaa euroa, vastaten noin 23 euroa/maa-m². Karhusaaren ranta-alueiden arvoa nostava osuus huomioon ottaen yksikköhinta vastaa alueen kaupoissa noudatettuja hinnoitteluperiaatteita.

Kiinteistöjen rakennusoikeus, sijainti ja luonne huomioon ottaen kauppahintaa voi pitää kaupungin kannalta hyväksyttävänä ja kiinteistöjen käypää arvoa vastaavana.

Kaupan perustelut

Esillä olevan maakaupan toteutuminen on merkittävä lisäys kaupungin maaomaisuuteen Östersundomin keskialueilla, jossa kaupungin

maanomistus on vähäistä. Kaupan kohteena olevat maat rajoittuvat osittain kaupungin ennestään omistamiin maihin.

Kiinteistöjen hankinta helpottaa Östersundomin keskeisesti sijaitsevien alueiden kaavoitusta ja toteutusta ja on siten kaupungin harjoittaman aktiivisen maapolitiikan periaatteiden mukainen. Tämä ja samaan aikaan tehtävä toinen kauppa, jolla kaupunki myy Sipoon kunnalle Majvikissa omistamansa pienehköt alueet, ovat omiaan helpottamaan Östersundomin yhteisen yleiskaavan suunnittelua ja toteutusta myös Sipoon puoleisella yleiskaava-alueella.

Helsinki omistaa tällä hetkellä Östersundomissa noin 1.055 ha maata eli noin 36 % maa-alueesta. Helsingin maanomistus Östersundomissa ilmenee liitteestä 3.

Määrärahatarve

Vuoden 2012 talousarvion kohdassa 8 01 01, Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, Khn käytettäväksi on yli 2 milj. euron suuruisiin kiinteistön ostoihin ja lunastuksiin varattu 7,5 milj. euroa. Talousarvioita laadittaessa ei esityksen mukainen Sipoon kunnan kanssa tehtävä 33 milj. euron kauppa ollut tiedossa vaan määrärahatarve perustui muihin kaupungin kannalta tärkeisiin maanhankintoihin. Kiinteistöjen omistusoikeuden siirtyessä sopimuksen mukaisesti heti Helsingin kaupungille, investointimenot kirjataan kokonaisuudessaan vuodelle 2012, vaikka kauppahinta maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2012–2014. Tästä syystä kaupunginvaltuustolle esitetään mainittuun talousarviokohtaan 33 milj. euron ylitysoikeus. Mikäli kaupunginvaltuuston päätös on myönteinen, kaupunginhallitus tulee osoittamaan täytäntöönpanopäätöksellään 33 milj. euron määrärahat kiinteistölautakunnan käyttöön po. kiinteistöjen ostoa varten.

Kaupunginhallituksen kannanotto

Ehdotettu kauppa edesauttaa merkittävästi Östersundomin alueen suunnittelua ja toteutusta ja myös kuntien yhteisen yleiskaavan laadintaa ja on tulevaisuutta tarkastellen taloudellisesti perusteltu. Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

- 1 Kauppakirjaluonnos
- 2 Kartat
- 3 Helsingin maanomistus Östersundomissa

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 08.03.2012 § 146

HEL 2012-003265 T 10 01 00

Kiinteistökartta M7 R3 ja S1, Knutersintie ja Karhusaarentie

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kiinteistölautakunta oikeutettaisiin tekemään liitteen nro 1 mukainen kauppakirja Sipoon kunnan kanssa sekä tekemään siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia.

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunnan käyttöön myönnettäisiin kaupan toteuttamiseksi tarvittava lisämääräraha.

Lautakunta toteaa, että kaupan kohteena ovat kaikki Sipoon kunnan Östersundomissa omistamat kiinteistöt, yhteisaltaan noin 45,5 hehtaaria. Ne sijaitsevat kahdessa palstassa, toinen Landbon eritasoliittymän lounaispuolella ja toinen Karhusaaren luoteisrannalla. Kokonaiskauppahinta on 33.000.000 euroa, joka maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä, kaupantekohetkellä, 31.12.2013 ja 31.12.2014.

Kauppahinnan pääosa, 25.000.000 euroa kohdistuu voimassa olevan asemakaavan noin 89 000 k-m²:n liike-, toimisto- ja asuinrakennus-oikeuteen Porvoonväylän Landbon eritasoliittymän vieressä. Alueen arvosta on saavutettu yhteisymmärrys käytyjen neuvottelujen ja yhdessä valittujen ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla. Muiden alueiden arvon osalta saavutettu neuvottelutulos vastaa alueen kaupoissa noudatettuja hinnoitteluperiaatteita.

Lautakunta toteaa lisäksi, että kauppa edesauttaa Östersundomin kaavoitusta ja toteutusta ja että se siten on kaupungin harjoittaman aktiivisen maapolitiikan periaatteiden mukainen.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

16.04.2012

Kaj/1

Lisätiedot

Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

16.04.2012

Stj/1

§ 371 V Palvelusetelikokeilun jatkaminen

Pöydälle 16.04.2012

HEL 2011-009993 T 05 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Räty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Terveyslautakunnan päätös 14.2.2012
- 2 Terveyslautakunnan väliraportti palvelusetelikokeilusta
- 3 Sosiaalilautakunnan väliraportti palvelusetelikokeilusta
- 4 Sosiaalilautakunnan väliraportin liite, kirjallisuuskatsaus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen merkitä terveyslautakunnan ja sosiaalilautakunnan palvelusetelikokeilun väliraportit tiedoksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa terveyslautakunnan ja sosiaalilautakunnan 1.7.2012 - 31.12.2012 jatkamaan 25.8.2010 §183 päätettyjä palvelusetelikokeiluja.

Tiivistelmä

Kaupunginvaltuusto päätti 25.8.2010 § 183 palvelusetelikokeilusta seuraavasti:

1 oikeuttaa terveyslautakunnan toteuttamaan 30.6.2012 mennessä seuraavat palvelusetelikokeilut ja päättämään pilotoinnissa tarvittavista toimenpiteistä:

- ne suun terveydenhuollon palvelut, jotka on tällä hetkellä hoidettu maksusitoumuksin

- kaupunginsairaalan endoskopiatoiminta (= täyhystystutkimukset)

- psykiatrian psykoterapiat (yksilö-, perhe-, taide- ja ryhmäterapiat)

2 oikeuttaa sosiaalilautakunnan toteuttamaan 30.6.2012 mennessä seuraavat palvelusetelikokeilut ja päättämään pilotoinnissa tarvittavista toimenpiteistä:

- lapsiperheiden kotipalvelu

- vammaisten henkilökohtainen apu

- sosiaalihuoltolain mukainen palveluasuminen alle 65-vuotiaille vammaisille henkilöille

- vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen

- lasten kerhotoiminta (lasten päivähoito)

- henkilökohtainen budjetointi (vanhusten palvelut)

- vanhusten päivätoiminta

- omaishoitajien lomitukset

3 oikeuttaa kaupunginhallituksen osoittamaan vuonna 2010 käyttövaroihin varatusta 1,0 miljoonan euron määrärahasta tarvittavan rahoituksen palvelusetelikokeiluja varten.

Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavat toivomusponnet:

1 Kaupunginvaltuusto edellyttää, että täytäntöönpanossa kiinnitetään erityistä huomiota palvelusetelikokeilusta tiedottamiseen, jotta käyttäjät ja potentiaaliset käyttäjät tuntevat palvelujen sisällön ja ehdot. (Sirpa Puhakka)

2 Kaupunginvaltuusto edellyttää, että palvelusetelikokeilu ei saa lisätä palvelujen tuloperusteista eriytymistä. (Tuomas Rantanen)

Kaupunginhallitus päätti 30.8.2010 § 945 valtuuston päätöksen täytäntöönpanosta seuraavasti:

1 kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia noudattamaan palvelusetelikokeilujen päätöksenteon järjestämisessä sekä rekisterin- ja luettelonpidossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettua lakia (24.7.2009/569),

2 kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia pikaisesti tekemään yhteisesti valmistellut esitykset kaupunginhallituksen käyttövaroihin vuonna 2010 varatun palvelusetelikokeilumäärärahan käytöstä,

3 kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia huolehtimaan palvelusetelikokeilujen seurannasta ja arvioinnista sekä antamaan

kaupunginhallitukselle väliraporttinsa ja, mikäli kokemukset puoltavat palvelusetelien käyttöä, tekemään samalla tarvittavat esityksensä palvelusetelijärjestelmän mahdollisesta vakiinnuttamisesta johtosääntömuutoksineen 31.1.2012 mennessä,

4 kehottaa terveystieteiden keskus ja sosiaalivirastoa valmistelemaan palvelusetelikokeilut yhteistyössä ja valmistelussa hyödyntämään Suomen itsenäisyyden juhlarahaston (Sitra) kuntaohjelman palvelusetelihankkeen kanssa tehtävää yhteistyötä sekä Sitran kokoamia valtakunnallisia tietoja soveltuvin osin,

5 kehottaa terveystieteiden keskus ja sosiaalivirastoa ottamaan huomioon palvelusetelikokeilujen valmistelussa pääkaupunkiseudun muiden kuntien toteuttamat ja vireillä olevat palvelusetelihankkeet sekä tekemään pääkaupunkiseudulla yhteistyötä erityisesti tietojärjestelmätarkistusten kehittämisessä sekä

6 kehottaa terveystieteiden keskus ja sosiaalivirastoa kiinnittämään erityistä huomiota palvelusetelikokeilusta tiedottamiseen, jotta käyttäjät ja potentiaaliset käyttäjät tuntevat palvelujen sisällön ja ehdot.

Sosiaalilautakunta ja terveystieteiden keskus ovat antaneet väliraporttinsa palvelusetelikokeilusta ja lisäksi esittäneet palvelusetelikokeilun jatkamista 1.7. - 31.12.2012 sekä johtosääntötasoisesti palvelusetelin vakinaistamista yhdeksi palvelujen järjestämistavaksi 1.1.2013 lukien.

Esittelijä

Palvelusetelikokeilun väliraportit

Sosiaalilautakunta toteaa (7.2.2012) mm., että asiakkaan valinnanvapauden lisääminen palvelusetelin käyttöä laajentamalla on sosiaaliviraston palvelustrategian mukaista. Eniten palvelusetelin käyttäjiä on tähän saakka ollut lapsiperheiden kotipalvelussa ja vammaisten henkilökohtaisessa avussa. Näihin palveluihin on myös löytynyt palveluntuottajia. Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisessa palveluasumisessa palvelusetelin käyttö on rajoittunut lähinnä yksittäisten asiakkaiden erikoistilanteisiin. Lasten kerhotoiminnan, vanhusten päivätoiminnan ja omaishoitajien lomituksen palvelusetelipilotit ovat osoittautuneet asiakasmäärien ja käyttöalueiden osalta kehitystyötä vaativiksi. Henkilökohtaisen budjetoinnin palvelusetelikokeilu toteutetaan osana vanhusten palvelujen vastuualueen Lauttasaari-hanketta vuoden 2012 aikana. Palvelusetelin arvon määrittelystä saatuina kokemuksina lautakunta toteaa, että määrittely vaikuttaa sekä asiakkaiden että palveluntuottajien toimintaan. Palvelusetelin arvolla voidaan vaikuttaa tuottajien halukkuuteen tarjota palveluja palveluseteliasiakkaille, kilpailun asteeseen yksityisellä sektorilla ja myös asiakkaiden

omavastuusuuden oikeudenmukaiseen jakautumiseen eri tuloluokissa.

Terveyslautakunta (14.2.2012) on todennut mm., että palvelusetelikokeilut ovat käynnistyneet hyvin ja terveyskeskus on onnistunut kokeilun kohdentamisessa. Kaupunginsairaalassa on ollut 1.1.2011 alkaen käynnissä palvelusetelipilotti paksunsuolen endoskopiatoiminnassa. Psykiatriassa on ollut käynnissä pilotti 15.1.2011 alkaen lääkinnällisen kuntoutuksen psykoterapiatoiminnassa (yksilö-, perhe-, taide- ja ryhmäterapiat). Suun terveydenhuollossa on ollut 15.2.2011 alkaen palvelusetelipilotti maksusitoumuksin hoidetussa toiminnassa. Palveluntuottajia on ilmoittautunut runsaasti, vaikka ensimmäistä ilmoittautumista on pidetty työläänä ja byrokraattisena. Palvelusetelinkäyttäjää on ollut noin 8 000. Palveluseteli sopii palvelun tuottamistavaksi erityisesti silloin, kun omassa toiminnassa on jonoja ja on tarve nopeasti lisätä kapasiteettia.

Sosiaalilautakunnan lausunto sisältyy päätöshistoriaan. Terveyslautakunnan lausunto, josta ilmenee lautakunnassa toimitettu äänestys ja jätetty eriävä mielipide, sekä lautakuntien raportit ovat kokonaisuudessaan esityslistan liitteinä.

Palvelusetelikokeilun jatkaminen

Sekä sosiaali- että terveyslautakunta esittävät kaupunginvaltuuston 25.8.2010 § 183 päättämän palvelusetelikokeilun jatkamista 1.7. - 31.12.2012. Lisäksi lautakunnat esittävät palveluseteliin liittyvän päätöksenteon ottamista parhaillaan valmisteltavina oleviin sosiaali- ja terveystoimen sekä päivähoiton uusiin johtosäätöihin, siten että palveluseteli vakinaistetaan yhdeksi palvelujen järjestämistavaksi 1.1.2013 alkaen.

Molemmat lautakunnat toteavat, että onnistuakseen palvelusetelien käyttö edellyttää selkeää tiedottamista potilaille ja asiakkaille, palveluntuottajille ja omalle henkilökunnalle. Joustava ja sujuva palvelusetelin käyttö edellyttää lisäksi sähköistä tietojärjestelmäkokonaisuutta helpottamaan hallinnollista työtä. Sekä sosiaalivirasto että terveyskeskus ovat osallistuneet yhteistyössä Espoon, Vantaan, Tampereen, Turun, Oulun ja Kouvolan kanssa tietojärjestelmäratkaisun määrittelytyöhön. Tämän työn jatkon osalta päätökset on tarkoitus tehdä myöhemmin.

Lautakuntien antamien palvelusetelikokeilun väliraporttien perusteella kaupunginhallitus katsoo, että palvelusetelikokeilut ovat olleet toteuttamiskelpoisia ja lisänneet palvelusetelilain tarkoituksen mukaisesti asiakkaan ja potilaan valinnan mahdollisuuksia ja siten parantaneet palvelujen saatavuutta. Väliraportoinnin perusteella palvelusetelijärjestelmän toimivuutta ja sujuvuutta on tarpeen vielä

kehittää. Tarpeellista lisätietoa ja tukea kehittämistyöhön on saatavissa, kun terveyskeskuksessa valmistuu ulkoisena arviointina tehtävä selvitys hammashoitoketjujen toimivuudesta. Palvelusetelilain tavoitteena on lisätä asiakkaan valinnan mahdollisuuksia, parantaa palvelujen saatavuutta, monipuolistaa palvelutuotantoa sekä edistää kuntien, elinkeinotoimen ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä. Palvelusetelien käytön kustannusvaikutuksia on selvitetty lautakuntien antamissa raporteissa, mutta yksiselitteisten johtopäätösten tekeminen kaikista toistaiseksi suhteellisen lyhyen ajan käynnissä olleista kokeiluista ei ole ollut mahdollista. Toiminnan kehittämisen ja palvelujen saumattoman jatkumisen vuoksi kaupunginhallitus katsoo, että palvelusetelikokeilua on syytä jatkaa vuoden 2012 loppuun saakka. Toiminnan vakinaistaminen on mahdollista valmistella ja tuoda päätettäväksi johtosääntötasoisesti sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen yhteydessä.

Terveyslautakunta on tehnyt esitykset myös palvelusetelin käyttöön liittyvän tiedottamisen lisäämisestä, palvelusetelin arvon päivittämisestä ja tietojärjestelmäyhteistyön jatkamisesta. Kaupunginhallitus toteaa, että, terveys- ja sosiaalilautakunnilla on johtosääntöjensä 6 §:n 3 kohdan nojalla oikeus päättää palvelusetelin arvon määrittämisestä. Muista terveyslautakunnan tekemistä esityksistä on mahdollista päättää kaupunginhallituksen täytäntöönpanopäätöksellä.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä

1 kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia noudattamaan palvelusetelikokeilujen päätöksenteon järjestämisessä sekä rekisterin- ja luettelonpidossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettu lakia (24.7.2009/569),

2 kehottaa terveyskeskusta, sosiaalivirastoa ja talous- ja suunnittelukeskusta valmistelemaan palvelusetelien käyttöä edistävän sähköisen tietojärjestelmän kehittämistä,

3 kehottaa terveyskeskusta ja sosiaalivirastoa lisäämään palvelusetelikokeilusta tiedottamista, jotta henkilökunta, asiakkaat, potilaat ja palveluntuottajat tuntevat palvelujen sisällön ja ehdot sekä

4 kehottaa sosiaali- ja terveystointa johtavaa apulaiskaupunginjohtajaa ottamaan palvelusetelien käytön vakinaistamisen huomioon sosiaali- ja terveystoimen uudistamisen johtosääntövalmistelussa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

16.04.2012

Stj/1

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Terveyslautakunnan päätös 14.2.2012
- 2 Terveyslautakunnan väliraportti palvelusetelikokeilusta
- 3 Sosiaalilautakunnan väliraportti palvelusetelikokeilusta
- 4 Sosiaalilautakunnan väliraportin liite, kirjallisuuskatsaus

Tiedoksi

Terveyslautakunta
Sosiaalilautakunta
Teknisen palvelun lautakunta
Terveyskeskus
Sosiaalivirasto
Talous- ja suunnittelukeskus
Oikeuspalvelut
Stj-rooteli

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 23

HEL 2011-009993 T 05 00 00

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen selvityksen:

Sosiaalivirastossa on tällä hetkellä käynnissä kaupunginvaltuuston 25.8.2010 (183 §) tekemän päätöksen nojalla seuraavat palvelusetelikokeilut:

- lapsiperheiden kotipalvelu
- vammaisten henkilökohtainen apu
- sosiaalihuoltolain mukainen palveluasuminen alle 65-vuotiaille monisairaille henkilöille
- vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen
- lasten kerhotoiminta (lasten päivähoito)
- vanhusten päivätoiminta
- omaishoitajien lomit.

Väliraporttina sosiaaliviraston palvelusetelikokeiluista voidaan todeta, että asiakkaan valinnanvapauden lisääminen palvelusetelin käyttöä laajentamalla on sosiaaliviraston palvelustrategian mukaista. Aiemmin käyttöön otetun vanhusten palveluasumisen palvelusetelin käyttökokemusten perusteella tiedettiin, että uuden palvelujen tuottamistavan käyttöön ottaminen ja toiminnan vakiintuminen vaatii aikaa. Palvelusetelikokeiluista ja vakinaisessa käytössä olevasta vanhusten palveluasumisen palvelusetelistä saatujen kokemusten perusteella palveluseteli tulisi vakinaistaa yhdeksi omia palveluja täydentäväksi tuottamistavaksi Helsingissä.

Käyttäjiltä ja tuottajilta saatu palaute esimerkiksi lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelistä on ollut lähtökohtaisesti positiivista. Sosiaalivirastossa käynnissä olevista yhteensä seitsemästä kokeilusta eniten palvelusetelin käyttäjiä on tähän saakka ollut lapsiperheiden kotipalvelussa ja vammaisten henkilökohtaisessa avussa. Näihin palveluihin on myös löytynyt palveluntuottajia.

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisen palveluasumisen palvelusetelin käyttö on rajoittunut lähinnä yksittäisten asiakkaiden erikoistilanteisiin, joissa palveluja ei muilla tavoin ole ollut mahdollista järjestää joustavasti. Lasten päivähoiton kerhotoiminnan palvelusetelin osalta asiakasmääriin on saattanut vaikuttaa kunnallisen kerhotoiminnan ja sen markkinoinnin lisääminen sekä elokuussa 2011 alkanut maksuttomuuskokeilu. Kerhotoimintaa tarjoavat sosiaaliviraston lisäksi myös seurakunnat ja erilaiset järjestöt. Vanhusten päivätoiminnan osalta oli jo kokeilun alkuvaiheessa tiedossa, että aloitettavassa ryhmässä tulee olla vähintään 15 asiakasta ennen kuin tuottaja pystyy käynnistämään päivätoimintapaikan. Tästä syystä päivätoiminnan palvelusetelin vakiintuminen tulee viemään aikaa ja palveluntuottajien kanssa on yhteistyössä kehitettävä uusia tapoja markkinoida ja ohjata asiakkaita palvelusetelin piiriin.

Omaishoitajien lomituksen palvelusetelin käyttöalue on kokeilun perusteella osoittautunut vanhuspalveluissa liian suppeaksi. Omaishoitajilla on tarvetta saada hoidettava lyhytaikaishoitoon pidemmäksi aikaa kuin pelkästään lakisääteisinä lomapäivinä. Usein lakisääteiset vapaapäivät ja muu lyhytaikaishoito yhdistetään samalle hoitajaksole, jolloin pelkästään lakisääteiseen vapaaseen kohdentuva palveluseteli ei palvele asiakkaita parhaalla mahdollisella tavalla. Palveluseteliä tulee kehittää siten, että se kattaa myös muun kuin lakisääteisen vapaan aikaisen lyhytaikaishoidon hoivayksikössä. Vanhusasiakkaiden näkökulmasta tulee myös pohtia, löytyykö palvelusetelin avulla keinoja tukea omaishoitoperheiden (hoitajan ja hoidettavan) yhteistä kuntoutumista. Sekä vammaisten että iäkkäiden palvelusetelin käyttäjien näkökulmasta palveluseteliä tulee kehittää

siten, että sillä voi ostaa esimerkiksi lyhytaikaishoidon tai muun vapaan järjestämiseksi palvelua kotiin.

Yleisesti voidaan todeta, että palvelusetelin arvon määrittely vaikuttaa sekä asiakkaiden että palvelun tuottajien toimintaan. Helsingin kaupungin sosiaaliviraston, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen Terveystieteiden ja sosiaalitalouden yksikön sekä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toteuttaman tutkimuksen mukaan palvelusetelin arvolla voidaan vaikuttaa tuottajien halukkuuteen tarjota palveluja palveluseteliasiakkaille, kilpailun asteeseen yksityisellä sektorilla ja myös asiakkaiden omavastuuosuuden oikeudenmukaiseen jakautumiseen eri tuloluokissa.

Lisäksi sosiaalilautakunta päätti edellä selvitetyn perusteella esittää, että sosiaalilautakunta oikeutetaan 1.7.2012–31.12.2012 päättämään palvelusetelikokeiluista sekä niissä tarvittavista toimenpiteistä.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä päivähoiton toiminnan uudistamiseen liittyvät johtosäntömuutokset käsitellään kaupunginvaltuustossa kevätkaudella 2012. Tässä yhteydessä tulee huomioon otavaksi myös palveluseteliin liittyvän päätöksenteon sisällyttäminen virastojen johtosäntöihin.

Käsittely

07.02.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä muutti päätösehdotuksensa kolmannen, sanalla "Väliraporttina" alkavan kappaleen viimeisen virkkeen loppuosan, joka kuului: "yhdeksi palvelujen tuottamistavaksi Helsingissä", kuulumaan seuraavasti: "yhdeksi omia palveluja täydentäväksi tuottamistavaksi Helsingissä".

Merkittiin lisäksi, että esittelijä muutti Esittelijä -osion toiseksi viimeisen kappaleen alun "Tutkimuksen johtopäätöksinä" kuulumaan seuraavasti: "Tämän tutkimuksen johtopäätöksinä".

17.01.2012 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Marjo Lindgren, johtava asiantuntija, puhelin: 310 43526
marjo.lindgren(a)hel.fi

16.04.2012

Kj/3

§ 372

Määrärahan myöntäminen Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesätiölle

HEL 2012-004896 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää vuoden 2012 talousarvion kohdalta 1 04 02 (projektirakenneosa 1040200611), Khn yleiset käyttövarat, Suomen Taiteilijaseuran ateljeesätiölle 654 000 euroa käytettäväksi vuosina 2012-2013 kuvataiteilijoiden työtilojen rakentamiseksi Kontulaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt päätöksen osallistumisestaan em. hankkeeseen 697 000 eurolla vuosina 2012-2013 ehdolla, että kaupunki myöntää hankkeelle samansuuruisen avustuksen. Helsingin kaupunki on myöntänyt 16.5.2011 Suomen Taiteilijaseuran ateljeesätiölle 43 000 euroa kaupunginjohtajan päätöksellä (4115§).

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Katja Bosisio-Hillberg, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25707
katja.bosisio-hillberg(a)hel.fi

Liitteet

1 Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesätiö.pdf

Otteet

Ote

Otteensaaja

Otteen liitteet

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne myöntää vuoden 2012 talousarvion kohdalta 1 04 02 (projektirakenneosa 1040200611), Khn yleiset käyttövarat, Suomen Taiteilijaseuran ateljeesätiölle 654 000 euroa käytettäväksi vuosina 2012-2013 kuvataiteilijoiden työtilojen rakentamiseksi Kontulaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt päätöksen osallistumisestaan em. hankkeeseen 697 000 eurolla vuosina 2012-2013 ehdolla, että kaupunki myöntää hankkeelle samansuuruisen avustuksen. Helsingin kaupunki on myöntänyt 16.5.2011 Suomen Taiteilijaseuran ateljeesätiölle 43 000 euroa kaupunginjohtajan päätöksellä (4115§).

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kaupunginjohtaja toteaa, että Suomen Taiteilijaseuran ateljeesäätiölle on myönnetty 16.5.2011 (4115§) yhteensä 43 000 euroa käytettäväksi vuonna 2011 kuvataiteilijoiden Kontulaan rakennettavien työtilojen suunnittelua varten. Lisäksi kaupunginjohtaja toteaa, että vuoden 2012 osalta tehdään erillinen päätös sitten, kun Opetus- ja kulttuuriministeriöltä on tullut vastaus hankkeeseen osallistumisesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt päätöksen osallistumisestaan em. hankkeeseen 697 000 eurolla vuosina 2012-2013.

Tällä päätöksellä Suomen Taiteilijaseuran ateljeesäätiölle myönnetään 654 000 euroa käytettäväksi vuosina 2012–2013 kuvataiteilijoiden työtilojen rakentamiseen Kontulaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Katja Bosisio-Hillberg, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25707
katja.bosisio-hillberg(a)hel.fi

Liitteet

1 Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö.pdf

Otteet

Ote

Otteensaaja

Otteen liitteet

Tiedoksi

Hallintokeskus
Talous- ja suunnittelukeskus
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

16.04.2012

Kj/4

§ 373

Määrärahan myöntäminen kiinteistövirastolle aaltoilumittauksia ja aaltomallilaskelmia sekä pohjatutkimuksia varten

HEL 2012-001819 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää kiinteistövirastolle vuoden 2012 talousarvion

- alakohdasta 8 01 02 11, Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet 50 000 euroa käytettäväksi aaltoilumittauksiin ja aaltomallilaskelmiin,
- alakohdasta 8 01 02 15, Länsisataman esirakentaminen 400 000 euroa käytettäväksi pohjatutkimuksiin ja
- alakohdasta 8 01 02 17, Kalasataman esirakentaminen ja maaperän puhdistus 290 000 euroa käytettäväksi pohjatutkimuksiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Määrärahan hakeminen pohjatutkimuksia sekä aaltoilumittauksia ja aaltomallilaskelmia varten

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen myöntää kiinteistövirastolle vuoden 2012 talousarvion

- alakohdasta 8 01 02 11, Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet 50 000 euroa käytettäväksi aaltoilumittauksiin ja aaltomallilaskelmiin,
- alakohdasta 8 01 02 15, Länsisataman esirakentaminen 400 000 euroa käytettäväksi pohjatutkimuksiin ja
- alakohdasta 8 01 02 17, Kalasataman esirakentaminen ja maaperän puhdistus 290 000 euroa käytettäväksi pohjatutkimuksiin.

Esittelijä

Uusien merellisten alueiden suunnittelussa tarvitaan lähtötiedot aallokosta ja sen vaihtelusta. Tällaisia alueita on rakenteilla tai suunnitteilla tällä hetkellä runsaasti. Riittävän aaltoiluvaran määrittäminen on turvallisuuteen ja taloudellisuuteen vaikuttava päätös alueiden kaavoituksessa. Aaltoiluvara ja meriveden korkeus ovat rakennuskorkeuden ja meriveden vaikutuksilta suojautumisen kannalta keskeiset tekijät.

Ehdotetussa tutkimuksessa käytetään sekä aaltomallia että aaltomittauksia. Tuloksena saadaan kustannustehokkaasti kartat Helsingin koko rannikon aallokon korkeudesta. Tutkimus on ajoitettu vuosille 2012-2015 ja sen kokonaiskustannusarvio on 130 000 euroa. Vuodelle 2012 tähän hankkeeseen esitetään 50 000 euroa.

Pohjatutkimuksia tarvitaan aluerakentamiskohteiden rakentamisen edetessä uusille osa-alueille.

Kaupunginhallitus myönsi kiinteistövirastolle vuonna 2011 Länsisataman aluerakentamiseen tarvittaviin pohjatutkimuksiin 280 000 euroa. Vuoden 2012 tarve on 400 000 euroa (sisältää myös Hernesaaren ja Koivusaaren pohjatutkimuksia).

Vuonna 2011 Kalasataman aluerakentamisen pohjatutkimuksiin myönnettiin 120 000 euroa. Vuonna 2012 Kalasataman aluerakentamisen pohjatutkimuksiin tarvitaan 290 000 euroa.

Määrärahaesityksen jatkovalmistelun jälkeen kiinteistövirasto on tarkentanut esitystään siten, että kaupunginhallitus myöntäisi kiinteistövirastolle em. tarkoituksiin yhteensä 740 000 euroa (alv= 0 %), talousarvion kohdasta 8 01 02, esirakentaminen, alueiden käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet.

Esittelijä toteaa, että aaltomittauksiin ja aaltomallilaskelmiin tarvittava 50 000 euron määräraha voidaan myöntää vuoden 2012 talousarvion alakohdasta 8 01 02 11, Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet, Länsisataman aluerakentamisen pohjatutkimuksiin tarvittava 400 000 euron määräraha alakohdasta 8 01 02 15, Länsisataman esirakentaminen ja Kalasataman aluerakentamisen pohjatutkimuksiin tarvittava 290 000 euron määräraha alakohdasta 8 01 02 17, Kalasataman esirakentaminen ja maaperän puhdistus.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276

16.04.2012

Kj/4

juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Määrärahan hakeminen pohjatutkimuksia sekä aaltoilumittauksia ja aaltomallilaskelmia varten

Tiedoksi

Kiinteistövirasto
Taloushallintopalvelut -liikelaitos
Talous- ja suunnittelukeskus

16.04.2012

Kj/5

§ 374

Kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien vuoden 2012 vuosilomien vahvistaminen lomakautena

HEL 2012-005540 T 01 01 03 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti vahvistaa kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien vuoden 2012 vuosilomat lomakautena seuraavasti:

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, 2.7. - 31.7.2012 ja 2.8. - 5.8.2012
Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri, 2.7. - 5.8.2012
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä, 2.7. - 5.8.2012
Apulaiskaupunginjohtaja Laura Rätty, 16.7. - 2.8.2012.

Samalla kaupunginhallitus päätti, että vuosilomamuutosten ja myöhemmin pidettävien vuosilomapäivien ja säästövapaan ajankohdan päättää kaupunginjohtajan osalta kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja apulaiskaupunginjohtajien osalta kaupunginjohtaja.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Pirjo Vartiainen, henkilöstöassistentti, puhelin: 310 36138
pirjo.vartiainen(a)hel.fi

Otteet

Ote

Johtajisto
Halke

Otteen liitteet

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen vahvistaa kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien vuoden 2012 vuosilomat lomakautena seuraavasti:

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, 2.7. - 31.7.2012 ja 2.8. - 5.8.2012
Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri, 2.7. - 5.8.2012
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä, 2.7. - 5.8.2012
Apulaiskaupunginjohtaja Laura Rätty, 16.7. - 2.8.2012.

Samalla kaupunginhallitus päättäneen, että vuosilomamuutosten ja myöhemmin pidettävien vuosilomapäivien ja säästövapaan ajankohdan

16.04.2012

Kj/5

päätää kaupunginjohtajan osalta kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja apulaiskaupunginjohtajien osalta kaupunginjohtaja.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Pirjo Vartiainen, henkilöstöassistentti, puhelin: 310 36138
pirjo.vartiainen(a)hel.fi

Otteet

Ote
Johtajisto
Halke

Otteen liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

16.04.2012

Kj/6

§ 375

Kaupunginvaltuuston 11.4.2012 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 11.4.2012 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

Kaupunginjohtajan toimiala

- 1, 2 Ei toimenpidettä
- 3 Kaupunginhallitus päätti kehottaa talous- ja suunnittelukeskusta yhteistyössä opetuslautakunnan, sosiaalilautakunnan, nuorisolautakunnan ja henkilöstökeskuksen kanssa valmistelemaan ehdotuksen toimenpiteistä ja määrärahan käyttösuunnitelman.

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 4-6 Aloitteet rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 7, 8 Aloitteet sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Sivistys- ja henkilöstötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 9, 10 Aloitteet sivistys- ja henkilöstötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, että kaupunginvaltuuston 11.4.2012 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

16.04.2012

Kj/6

Kaupunginjohtajan toimiala

- 1, 2 Ei toimenpidettä
- 3 Kaupunginhallitus päättäneen kehottaa talous- ja suunnittelukeskusta yhteistyössä opetuslautakunnan, sosiaalilautakunnan, nuorisolautakunnan ja henkilöstökeskuksen kanssa valmistelemaan ehdotuksen toimenpiteistä ja määrärahan käyttösuunnitelman.

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 4-6 Aloitteet rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 7, 8 Aloitteet sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Sivistys- ja henkilöstötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

- 9, 10 Aloitteet sivistys- ja henkilöstötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

16.04.2012

Kj/7

§ 376

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 15 tekemiä päätöksiä:

Khn puheenjohtaja
konsernijaosto 10.4.2012
tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta 11.4.2012

johtokunnat
- Helsingin Energia
- Helsingin Satama 10.4.2012
- Taloushallintopalvelu

apulaiskaupunginjohtajat
- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- sivistys- ja henkilöstötointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava

hallintokeskus
- hallintojohtaja
- hallinto-osaston osastopäällikkö
- kansainvälisen toiminnan päällikkö
- kaupunginlakimies
- viestintäpäällikkö

talous- ja suunnittelukeskus
- rahoitusjohtaja
- talousarviopäällikkö
- kehittämisspäällikkö
- aluerakentamispäällikkö
- sisäisen tarkastuksen päällikkö
- tietotekniikkapäällikkö
- kaupunginkamreeri
- elinkeinojohtaja
- elinkeinopäällikkö
- kehityspäällikkö
- matkailupäällikkö

16.04.2012

Kj/7

- tapahtumapäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 15 tekemiä päätöksiä:

Kh:n puheenjohtaja

konsernijaosto

10.4.2012

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

11.4.2012

johtokunnat

- Helsingin Energia

- Helsingin Satama

10.4.2012

- Taloushallintopalvelu

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava

- sivistys- ja henkilöstötointa johtava

- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava

- sosiaali- ja terveystointa johtava

hallintokeskus

- hallintojohtaja

- hallinto-osaston osastopäällikkö

- kansainvälisen toiminnan päällikkö

- kaupunginlakimies

- viestintäpäällikkö

talous- ja suunnittelukeskus

- rahoitusjohtaja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

16.04.2012

Kj/7

- talousarviopäällikkö
- kehittämispäällikkö
- aluerakentamispäällikkö
- sisäisen tarkastuksen päällikkö
- tietotekniikkapäällikkö
- kaupunginkamreeri
- elinkeinojohtaja
- elinkeinopäällikkö
- kehityspäällikkö
- matkailupäällikkö
- tapahtumapäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos
- toimitusjohtaja

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

16.04.2012

Kj/8

§ 377

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 15 tekemiä päätöksiä:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 15 tekemiä päätöksiä:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

§ 378

Lausunto eduskunnan oikeusasiamiehelle metroliikenteen sääntelyä koskevasta kantelusta

HEL 2011-005910 T 08 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa eduskunnan oikeusasiamiehelle seuraavan lausunnon Raitio- ja metrohenkilökunnan yhdistys JHL ry:n kantelun johdosta:

Liikennelaitos liikelaitoksen toimitusjohtajan asemasta, toimivallasta ja päätöksenteosta

Lausuntopyynnössä on pyydetty otettavan kantaa kuuteen yksilöityyn kysymykseen. Ensimmäinen kysymys on, minkälaisia metrojärjestelmän suunnitteluun, toteuttamiseen ja käyttöön liittyviä päätöksiä Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen (myöh. HKL) toimitusjohtaja tekee HKL:n hallinto- ja talousyksikön turvallisuuspalvelujen esityksestä. Toimitusjohtaja tekee päätöksiä muun muassa metron toimintaohjeiden (MTO-ohjeet) muutoksista. Automaattimetron käyttöönottoon liittyen on tarkoituksena tehdä metron turvallisuuteen liittyviä toimitusjohtajan päätöksiä, jotka tehdään ulkopuolisen turvallisuusasiantuntijan (Independent Safety Assessor, ISA) suosituksen perusteella.

Toinen kysymys on, onko HKL:n toimitusjohtaja virkasuhteinen ja käyttääkö hän em. päätöksenteossa perustuslain 124 §:n tarkoitetulla tavalla julkista valtaa. HKL:n toimitusjohtajan asema perustuu kuntalakiin. HKL on kuntalain mukainen kunnallinen liikelaitos. Liikelaitoksen johtajan asemasta on säädetty kuntalain 87 d §:ssä:

”Kunnallisessa liikelaitoksessa on johtaja, joka on virkasuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. Johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena liikelaitoksen toimintaa, huolehtii liikelaitoksen hallinnosta sekä taloudenhoidon ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.”

Liikelaitoksen johtajan virkanimikkeenä voi olla, kuten HKL:ssä, toimitusjohtaja. Liikelaitoksen ja liikelaitoksen johtajan tehtävistä voidaan määrätä tarkemmin kunnanvaltuuston kuntalain nojalla antamassa johtosäännössä. Helsingin kaupunginvaltuuston vahvistaman Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen johtosäännön 2 §:n mukaan: ”Helsingin kaupungin liikennelaitos – liikelaitoksen johtokunta ja sen alainen liikelaitos

1 huolehtivat metroliikenteen ja raitioliikenteen tuottamisesta sekä järjestävät joukkoliikenteenä järjestetyn vesiliikenteen ja siihen liittyvän huoltoliikenteen,

2 huolehtivat joukkoliikenteen tarvitseman infrastruktuurin toteutuksen suunnittelusta sekä järjestävät sen rakentamisen, kunnossapidon ja muun hallinnoinnin.”

Edelleen johtosäännön 7 §:ssä on säädetty johtajan tehtävistä seuraavaa:

”Johtajan tehtävistä on säädetty kuntalaissa. Johtajan tehtävänä on lisäksi, ottaen huomioon, mitä kaupunginhallituksen johtosäännössä tai muuten muutoin on määrätty, päättää liikelaitosta koskevista asioista ja hoitaa muutoinkin juoksevaa hallintoa.”

Johtosäännön 7 §:ssä mainittujen tehtävien lisäksi johtokunta voi johtosäännön 5 §:n nojalla delegoida johtajalle sekä muille HKL:n viranhaltijoille päätösvaltaa kyseisessä pykälässä mainituissa asioissa.

Täten voidaan todeta, että HKL:n toimitusjohtaja on viranhaltija ja että hän käyttää em. päätöksenteossa perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua julkista valtaa kuntalain sekä kuntalain nojalla annetun johtosäännön sekä liikelaitoksen johtokunnan delegointipäätösten antamin valtuuksin.

Kolmas kysymys on, mihin säännöksiin HKL:n toimitusjohtajan toimivalta tehdä päätöksiä metrojärjestelmän suunnittelun, toteuttamisen ja käytön edellyttämistä metrojärjestelmiin liittyvissä viranomaishyväksynnöissä perustuu. Kuten edellä on kysymyksen kaksi osalta todettu, HKL:n toimitusjohtajan toimivalta perustuu kuntalakiin sekä sen nojalla annettuihin johtosääntöihin sekä HKL:n johtokunnan toimivallan delegointipäätöksiin. Lisäksi HKL:n toimitusjohtaja käyttää työnantajan edustajana HKL:n palveluksessa oleviin henkilöihin nähden työnantajan direktiovaltaa ja voi tämän nojalla antaa palvelussuhteessa oleville työn suorittamista koskevia määräyksiä.

Toiminnan riippumattomuus- ja esteettömyys

Neljäs kysymys on, miten toiminnan riippumattomuus- ja esteettömyysnäkökohdat otetaan huomioon metrojärjestelmän suunnittelun, toteuttamisen ja käytön edellyttämien metrojärjestelmään liittyvien kysymysten viranomaishyväksyntöjen tekemisessä ja turvallisuusvalvonnassa.

HKL antaa Helsingin sisäisen metrojärjestelmän osalta viranomaishyväksynät. Toiminnallisesti metrojärjestelmään liittyvät turvallisuusasiat ovat HKL:ssä joko HKL-Metroliikenteen tai HKL:n rakennusyksikön vastuulla. Päätöksenteko on tämän vuoksi eriytetty niin, että metrojärjestelmään liittyvissä turvallisuusasioissa päätösten valmistelusta vastaa HKL:n hallinto- ja talousyksikössä oleva turvallisuusjohtaja. Päätökset näissä asioissa tekee HKL:n

toimitusjohtaja. Edellä selostetulla järjestelyllä HKL:n organisaation sisällä on eriytetty toisistaan operatiivinen toiminta ja HKLMetrol liikenteen ja HKL:n rakennusyksikön turvallisuusohjeistusvalvonta.

MTO-ohjeiden oikeudellisesta luonteesta

Viides kysymys on, minkälainen oikeudellinen asema ja luonne MTO-ohjeilla on ja perustuuko toimivalta ohjeiden antamiseen lakiin tai lain nojalla annettuun toimivaltasäännökseen ja jos kyllä, mihin. Kuten edellä on todettu, HKL:n toimitusjohtajan oikeus antaa HKL:n palveluksessa oleville ohjeita perustuu toisaalta kuntalakiin ja sen nojalla annetun johtosäännön hänelle antamaan asemaan ja toisaalta hänen asemaansa työnantajan edustajana. Metron toimintaa koskevaa erillislainsäädäntöä, joka antaisi HKL:n toimitusjohtajalle oikeuden antaa sitovia ohjeita tai määräyksiä, ei ole olemassa.

Lausuntopyynnössä viitatut MTO-ohjeet ovat metron liikennöintiä koskevia ohjeita, joissa on ohjeita metron kuljettajille, järjestyksenpitäjille sekä huollosta ja kunnossapidosta vastaaville. Alun perin MTO-ohje nro I on ollut kunnallinen järjestyssääntö, jonka nimi on ollut Helsingin kaupungin metrol iikennesääntö. Järjestyslain voimaantulon yhteydessä kunnalliset järjestyssäännöt kumottiin, joten MTO I menetti oikeudellisen luonteensa kunnallisena järjestyssääntönä. Nykyisin metrol iikennesäännöksi otsikoidun ohjeen hyväksyy HKL:n johtokunta. Muut MTO-ohjeet hyväksyy HKL:n toimitusjohtaja. Kaikki MTO-ohjeet ovat oikeudelliselta luonteeltaan kaupungin sisäistä ohjeistusta, jonka antaminen perustuu työnantajan direktio-oikeuteen.

Kantelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että metron kuljettaja on hovioikeudessa tuomittu liikenneturvallisuuden vaarantamisesta rangaistukseen MTO-ohjeiden rikkomisen perusteella. Rikoslain 23 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan liikenteen vaarantamisesta tuomitaan myös se, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla kuljettaessaan junaa tai toimiessaan muussa junaturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavassa tehtävässä rikkoo junaturvallisuutta koskevia määräyksiä. Hallituksen esityksen (32/1997) mukaan metrojuna on säännöksen tarkoittama juna ja Helsingin metrol iikenteen osalta junaturvallisuutta koskevat määräykset sisältyvät kaupunginvaltuuston hyväksymään ja lääninhallituksen vahvistamaan metrol iikennesääntöön. Metrol iikennesäännön 19 §:n mukaan metrol iikennesäännön rikkomisesta rangaistiin, jollei rikkomus ollut vähäinen eikä laissa tai asetuksessa ole erityistä rangaistusta säädetty, sakolla.

Järjestyslain voimaantulon yhteydessä 1.10.2003 kyseinen metrol iikennesääntö on kumottu. Siten tällä hetkellä metrol iikenteen

osalta ei ole olemassa voimassa olevia junaturvallisuutta koskevia määräyksiä, joihin rikoslain 23 luvun 1 §:n 3 kohdan voitaisiin katsoa viittaavan. Ennen kunnallisten järjestyssääntöjen kumoamistakaan muiden MTO-ohjeiden kuin metroliikennesäännön rikkominen ei ole ollut rangaistava teko.

Järjestyksenpitäjän kiinniotto-oikeudesta ilkivaltatilanteissa

Kuudennessa kysymyksessä pyydetään ottamaan kantaa kantelijayhdistyksen MTO IV –ohjeen sisältöön ohjeiden sivuilla 6 ja 9 tarkoitettuihin ja vastineessa yksilöityihin kysymyksiin. Ensinnäkin pyydetään kannanottoa siitä, miten ohjeen kohta 7.4.3 (järjestyksenpitäjän otettava kiinni ilkivaltaiseen hätäjarrun tai ovilukituksen hätäavauksen käyttöön syylistynyt) on suhteessa rikoslain 17 luvun 13 §:ään (sakkorangaistus ilkivallasta), pakkokeinolain 1 luvun 1 §:n 1 momenttiin (jokamiehen kiinniotto-oikeuteen vankeusuhkaisissa teoissa) sekä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 §:n 2 momenttiin (vartijan kiinniotto-oikeus vankeusuhkaisissa teoissa).

Rikoslain 17 luvun 13 §:n 3 kohdan mukaan joka käyttämällä joukkoliikenteen kulkuneuvon, hissien tai muun laitteen hätäjarrua tai hälytintä aiheuttaa ilkivaltaisesti väärän hälytyksen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä rangaistusta, ilkivallasta sakkoon.

Jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevassa pakkokeinolain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa sekä vartijan kiinniotto-oikeutta koskevassa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 § 2 momentissa on säädetty yhteneväisesti kiinniotto-oikeudesta. Jokaisella on oikeus ottaa kiinni verekseltään tai pakenemasta tavattu rikosentekijä, jos rikoksesta saattaa seurata vankeutta tai jos rikos on lievä pahoinpitely, näpistys, lievä kavallus, lievä luvaton käyttö, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä vahingonteko tai lievä petos. Ilkivalta ei siten kuulu niiden lievien rikosten joukkoon, joiden osalta on olemassa jokamiehen tai vartijan kiinniotto-oikeus.

Liikenneasemalla tai joukkoliikenteen kulkuneuvossa toimivan järjestyksenpitäjän oikeus ottaa kiinni hätäjarrutukseen tai ovilukituksen hätäavaamiseen syylistynyt henkilö riippuu siitä, liittyykö tilanteeseen muihin henkilöihin tai omaisuuteen kohdistuvaa uhkaa tai järjestyksenpitäjän vastustamista väkivallalla tai sen uhalla. Jos tilanteeseen liittyy tällaista uhkaa, järjestyksenpitäjällä on kiinniotto-oikeus.

Jos kyseessä on ainoastaan jo pakenemassa olevan hätäjarruttajan tai ovilukituksen avaajan takaa-ajo ja kiinniottaminen, sovellettava tunnusmerkistö on pelkkä ilkivalta, jolla perusteella järjestyksenpitäjällä ei ole kiinniotto-oikeutta.

MTO IV-ohjeen kohdan 7.4.3. mukaan järjestyksenvalvojalla on velvollisuus toimeksiantajaa kohtaan pyrkiä selvittämään ilkivalta ottamalla syyllinen kiinni. Edellä on todettu, että kaikissa ilkivaltatilanteissa kiinniotto-oikeutta ei ole. Nykymuodossaan MTO IV –ohjeen kohta 7.4.3. kaipaa selvennystä, koska se voi antaa aiheen väärään tulkintaan. HKL on ilmoittanut aloittaneensa työn MTO IVohjeen uudistamiseksi tältä osin.

Pelastustoimen laiminlyönnistä

Toiseksi kuudennessa kysymyksessä on pyydetty ottamaan kantaa ohjeen kohdan 7.11.1. (järjestyksenpitäjän ei tule mennä radalle ihmisen jäätyä junan alle ennen pelastuslaitoksen antamaa lupaa) suhteesta rikoslain 21 luvun 15 §:ssä pelastustoimen laiminlyönnistä säädettyyn. Rikoslain 21 luvun 15 §:n mukaan joka tietäen toisen olevan hengenvaarassa tai vakavassa terveyden vaarassa on tälle antamatta tai hankkimatta sellaista apua, jota hänen mahdollisuutensa ja tilanteen luonne huomioon ottaen kohtuudella voidaan häneltä edellyttää, on tuomittava pelastustoimen laiminlyönnistä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Niissä tilanteissa kun ihminen jää junan alle, kyseinen henkilö on yleensä hengenvaarassa tai vakavassa terveyden vaarassa. Tässä tilanteessa rikoslain voidaan katsoa asettavan kaikille paikalla oleville henkilöille, niin metron järjestyksenpitäjille kuin muillekin, velvollisuuden hälyttää apua. Vaikeammin arvioitavissa on se, että millaista apua paikalla olevien henkilöiden voidaan edellyttää antavan junan alle jääneelle henkilölle. Metroradalle meneminen voi aiheuttaa vakavan vaaratilanteen auttajalle, mikäli junan virroittimissa tai virtakiskossa on jännite. Tämän vuoksi MTO-ohjeissa on kielletty metroradalle meneminen, ennen kuin pelastuslaitos on antanut luvan.

MTO IV –ohjeen kohdan 7.11.1 ei voida siten katsoa olevan suoranaudessa rikoslain pelastustoimen laiminlyöntiä koskevan säännöksen kanssa. Ohje kuitenkin kaipaa selvennystä.

Yhteenveto

Lausunnon liitteenä on liikennelaitos -liikelaitoksen lausunto sekä sen liitteenä asiantuntijalausunto.

Kaupunginhallitus toteaa, että MTO -ohjeita tullaan selventämään kohtien 7.4. ja 7.11. osalta. Kaupunginhallitus katsoo, että kantelun ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin eduskunnan oikeusasiamiehen taholta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Eduskunnan oikeusasiamiehen lausuntopyyntö Raitio- ja metrohenkilökunnan yhdistys JHL ry:n kantelusta
- 2 HKL:n lausunto
- 3 Asiantuntijalausunto

Otteet

Ote

Eduskunnan oikeusasiamiehen
kanslia

Otteen liitteet

Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 3

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne antaa eduskunnan oikeusasiamiehelle seuraavan lausunnon Raitio- ja metrohenkilökunnan yhdistys JHL ry:n kantelun johdosta:

Liikennelaitos liikelaitoksen toimitusjohtajan asemasta, toimivallasta ja päätöksenteosta

Lausuntopyynnössä on pyydetty otettavan kantaa kuuteen yksilöityyn kysymykseen. Ensimmäinen kysymys on, minkälaisia metrojärjestelmän suunnitteluun, toteuttamiseen ja käyttöön liittyviä päätöksiä Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen (myöh. HKL) toimitusjohtaja tekee HKL:n hallinto- ja talousyksikön turvallisuuspalvelujen esityksestä. Toimitusjohtaja tekee päätöksiä muun muassa metron toimintaohjeiden (MTO-ohjeet) muutoksista. Automaattimetron käyttöönottoon liittyen on tarkoituksena tehdä metron turvallisuuteen liittyviä toimitusjohtajan päätöksiä, jotka tehdään ulkopuolisen turvallisuusasiantuntijan (Independent Safety Assessor, ISA) suosituksen perusteella.

Toinen kysymys on, onko HKL:n toimitusjohtaja virkasuhteinen ja käyttääkö hän em. päätöksenteossa perustuslain 124 §:n tarkoitetulla tavalla julkista valtaa. HKL:n toimitusjohtajan asema perustuu kuntalakiin. HKL on kuntalain mukainen kunnallinen liikelaitos. Liikelaitoksen johtajan asemasta on säädetty kuntalain 87 d §:ssä:

”Kunnallisessa liikelaitoksessa on johtaja, joka on virkasuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. Johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena liikelaitoksen toimintaa, huolehtii liikelaitoksen hallinnosta sekä taloudenhoidon ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.”

Liikelaitoksen johtajan virkanimikkeenä voi olla, kuten HKL:ssä, toimitusjohtaja. Liikelaitoksen ja liikelaitoksen johtajan tehtävistä voidaan määrätä tarkemmin kunnanvaltuuston kuntalain nojalla antamassa johtosäännössä. Helsingin kaupunginvaltuuston vahvistaman Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen johtosäännön 2 §:n mukaan: "Helsingin kaupungin liikennelaitos – liikelaitoksen johtokunta ja sen alainen liikelaitos

1 huolehtivat metroliiikenteen ja raitioliiikenteen tuottamisesta sekä järjestävät joukkoliikenteenä järjestetyn vesiliiikenteen ja siihen liittyvän huoltoliikenteen,

2 huolehtivat joukkoliikenteen tarvitseman infrastruktuurin toteutuksen suunnittelusta sekä järjestävät sen rakentamisen, kunnossapidon ja muun hallinnonin."

Edelleen johtosäännön 7 §:ssä on säädetty johtajan tehtävistä seuraavaa:

"Johtajan tehtävistä on säädetty kuntalaissa. Johtajan tehtävänä on lisäksi, ottaen huomioon, mitä kaupunginhallituksen johtosäännössä tai muuten muutoin on määrätty, päättää liikelaitosta koskevista asioista ja hoitaa muutoinkin juoksevaa hallintoa."

Johtosäännön 7 §:ssä mainittujen tehtävien lisäksi johtokunta voi johtosäännön 5 §:n nojalla delegoida johtajalle sekä muille HKL:n viranhaltijoille päätösvaltaa kyseisessä pykälässä mainituissa asioissa.

Täten voidaan todeta, että HKL:n toimitusjohtaja on viranhaltija ja että hän käyttää em. päätöksenteossa perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua julkista valtaa kuntalain sekä kuntalain nojalla annetun johtosäännön sekä liikelaitoksen johtokunnan delegointipäätösten antamin valtuuksin.

Kolmas kysymys on, mihin säännöksiin HKL:n toimitusjohtajan toimivalta tehdä päätöksiä metrojärjestelmän suunnittelun, toteuttamisen ja käytön edellyttämistä metrojärjestelmiin liittyvissä viranomaishyväksynnöissä perustuu. Kuten edellä on kysymyksen kaksi osalta todettu, HKL:n toimitusjohtajan toimivalta perustuu kuntalakiin sekä sen nojalla annettuihin johtosääntöihin sekä HKL:n johtokunnan toimivallan delegointipäätöksiin. Lisäksi HKL:n toimitusjohtaja käyttää työnantajan edustajana HKL:n palveluksessa oleviin henkilöihin nähden työnantajan direktiovaltaa ja voi tämän nojalla antaa palvelussuhteessa oleville työn suorittamista koskevia määräyksiä.

Toiminnan riippumattomuus- ja esteettömyys

Neljäs kysymys on, miten toiminnan riippumattomuus- ja esteettömyysnäkökohdat otetaan huomioon metrojärjestelmän suunnittelun, toteuttamisen ja käytön edellyttämien metrojärjestelmään liittyvien kysymysten viranomaishyväksyntöjen tekemisessä ja turvallisuusvalvonnassa.

HKL antaa Helsingin sisäisen metrojärjestelmän osalta viranomaishyväksynät. Toiminnallisesti metrojärjestelmään liittyvät turvallisuusasiat ovat HKL:ssä joko HKL-Metroliikenteen tai HKL:n rakennusyksikön vastuulla. Päätöksenteko on tämän vuoksi eriytetty niin, että metrojärjestelmään liittyvissä turvallisuusasioissa päätösten valmistelusta vastaa HKL:n hallinto- ja talousyksikössä oleva turvallisuusjohtaja. Päätökset näissä asioissa tekee HKL:n toimitusjohtaja. Edellä selostetulla järjestelyllä HKL:n organisaation sisällä on eriytetty toisistaan operatiivinen toiminta ja HKL Metroliikenteen ja HKL:n rakennusyksikön turvallisuusohjeistusvalvonta.

MTO-ohjeiden oikeudellisesta luonteesta

Viides kysymys on, minkälainen oikeudellinen asema ja luonne MTO-ohjeilla on ja perustuuko toimivalta ohjeiden antamiseen lakiin tai lain nojalla annettuun toimivaltasääntöön ja jos kyllä, mihin. Kuten edellä on todettu, HKL:n toimitusjohtajan oikeus antaa HKL:n palveluksessa oleville ohjeita perustuu toisaalta kuntalakiin ja sen nojalla annetun johtosäännön hänelle antamaan asemaan ja toisaalta hänen asemaansa työnantajan edustajana. Metron toimintaa koskevaa erillislainsäädäntöä, joka antaisi HKL:n toimitusjohtajalle oikeuden antaa sitovia ohjeita tai määräyksiä, ei ole olemassa.

Lausuntopyynnössä viitatu MTO-ohjeet ovat metron liikennöintiä koskevia ohjeita, joissa on ohjeita metron kuljettajille, järjestyksenpitäjille sekä huollosta ja kunnossapidosta vastaaville. Alun perin MTO-ohje nro I on ollut kunnallinen järjestyssääntö, jonka nimi on ollut Helsingin kaupungin metroliikennesääntö. Järjestyslain voimaantulon yhteydessä kunnalliset järjestyssäännöt kumottiin, joten MTO I menetti oikeudellisen luonteensa kunnallisena järjestyssääntönä. Nykyisin metroliikennesääntöksi otsikoidun ohjeen hyväksyy HKL:n johtokunta. Muut MTO-ohjeet hyväksyy HKL:n toimitusjohtaja. Kaikki MTO-ohjeet ovat oikeudelliselta luonteeltaan kaupungin sisäistä ohjeistusta, jonka antaminen perustuu työnantajan direktio-oikeuteen.

Kantelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että metron kuljettaja on hovioikeudessa tuomittu liikenneturvallisuuden vaarantamisesta rangaistukseen MTO-ohjeiden rikkomisen perusteella. Rikoslain 23 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan liikenteen vaarantamisesta tuomitaan

myös se, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla kuljettaessaan junaa tai toimiessaan muussa junaturvallisuuden olennaisesti vaikuttavassa tehtävässä rikkoo junaturvallisuutta koskevia määräyksiä. Hallituksen esityksen (32/1997) mukaan metrojuna on säännöksen tarkoittama juna ja Helsingin metrolikenteen osalta junaturvallisuutta koskevat määräykset sisältyvät kaupunginvaltuuston hyväksymään ja lääninhallituksen vahvistamaan metrolikennesääntöön. Metroliikennesäännön 19 §:n mukaan metrolikennesäännön rikkomisesta rangaistiin, jollei rikkomus ollut vähäinen eikä laissa tai asetuksessa ole erityistä rangaistusta säädetty, sakolla.

Järjestyslain voimaantulon yhteydessä 1.10.2003 kyseinen metrolikennesääntö on kumottu. Siten tällä hetkellä metrolikenteen osalta ei ole olemassa voimassa olevia junaturvallisuutta koskevia määräyksiä, joihin rikoslain 23 luvun 1 §:n 3 kohdan voitaisiin katsoa viittaavan. Ennen kunnallisten järjestyssääntöjen kumoamistakaan muiden MTO-ohjeiden kuin metrolikennesäännön rikkomisen ei ole ollut rangaistava teko.

Järjestyksenpitäjän kiinniotto-oikeudesta ilkeätilanteissa

Kuudennessa kysymyksessä pyydetään ottamaan kantaa kantelijayhdistyksen MTO IV –ohjeen sisältöön ohjeiden sivuilla 6 ja 9 tarkoitettuihin ja vastineessa yksilöityihin kysymyksiin. Ensinnäkin pyydetään kannanottoa siitä, miten ohjeen kohta 7.4.3 (järjestyksenpitäjän otettava kiinni ilkeätilanteeseen hätäjarrun tai ovilukituksen hätävauksen käyttöön syyllistynyt) on suhteessa rikoslain 17 luvun 13 §:ään (sakkorangaistus ilkeätilanteesta), pakkokeinolain 1 luvun 1 §:n 1 momenttiin (jokamiehen kiinniotto-oikeuteen vankeusuhkaisissa teoissa) sekä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 §:n 2 momenttiin (vartijan kiinniotto-oikeus vankeusuhkaisissa teoissa).

Rikoslain 17 luvun 13 §:n 3 kohdan mukaan joka käyttämällä joukkoliikenteen kulkuneuvon, hissien tai muun laitteen hätäjarrua tai hälytintä aiheuttaa ilkeätilanteesta väärän hälytyksen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä rangaistusta, ilkeätilanteesta sakkoon.

Jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevassa pakkokeinolain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa sekä vartijan kiinniotto-oikeutta koskevassa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 § 2 momentissa on säädetty yhteneväisesti kiinniotto-oikeudesta. Jokaisella on oikeus ottaa kiinni verekseltään tai pakenemasta tavattu rikoksentekijä, jos rikoksesta saattaa seurata vankeutta tai jos rikos on lievä pahoinpitely, näpistys, lievä kavallus, lievä luvaton käyttö, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä vahingonteko tai lievä petos. Ilkeätilanteesta ei siten kuulu

niiden lievien rikosten joukkoon, joiden osalta on olemassa jokamiehen tai vartijan kiinniotto-oikeus.

Liikenneasemalla tai joukkoliikenteen kulkuneuvossa toimivan järjestyksenpitäjän oikeus ottaa kiinni hätäjarrutukseen tai ovilukituksen hätäavaamiseen syyllistynyt henkilö riippuu siitä, liittyykö tilanteeseen muihin henkilöihin tai omaisuuteen kohdistuvaa uhkaa tai järjestyksenpitäjän vastustamista väkivallalla tai sen uhalla. Jos tilanteeseen liittyy tällaista uhkaa, järjestyksenpitäjällä on kiinniotto-oikeus.

Jos kyseessä on ainoastaan jo pakenemassa olevan hätäjarruttajan tai ovilukituksen avaajan takaa-ajo ja kiinniottaminen, sovellettava tunnusmerkistö on pelkkä ilkivalta, jolla perusteella järjestyksenpitäjällä ei ole kiinniotto-oikeutta.

MTO IV-ohjeen kohdan 7.4.3. mukaan järjestyksenvalvojalla on velvollisuus toimeksiantajaa kohtaan pyrkiä selvittämään ilkivalta ottamalla syyllinen kiinni. Edellä on todettu, että kaikissa ilkivaltilanteissa kiinniotto-oikeutta ei ole. Nykymuodossaan MTO IV -ohjeen kohta 7.4.3. kaipaa selvennystä, koska se voi antaa aiheen väärään tulkintaan. HKL on ilmoittanut aloittaneensa työn MTO IV-ohjeen uudistamiseksi tältä osin.

Pelastustoimen laiminlyönnistä

Toiseksi kuudennessa kysymyksessä on pyydetty ottamaan kantaa ohjeen kohdan 7.11.1. (järjestyksenpitäjän ei tule mennä radalle ihmisen jäätyä junan alle ennen pelastuslaitoksen antamaa lupaa) suhteesta rikoslain 21 luvun 15 §:ssä pelastustoimen laiminlyönnistä säädettyyn. Rikoslain 21 luvun 15 §:n mukaan joka tietäen toisen olevan hengenvaarassa tai vakavassa terveyden vaarassa on tälle antamatta tai hankkimatta sellaista apua, jota hänen mahdollisuutensa ja tilanteen luonne huomioon ottaen kohtuudella voidaan häneltä edellyttää, on tuomittava pelastustoimen laiminlyönnistä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Niissä tilanteissa kun ihminen jää junan alle, kyseinen henkilö on yleensä hengenvaarassa tai vakavassa terveyden vaarassa. Tässä tilanteessa rikoslain voidaan katsoa asettavan kaikille paikalla oleville henkilöille, niin metron järjestyksenpitäjille kuin muillekin, velvollisuuden hälyttää apua. Vaikeammin arvioitavissa on se, että millaista apua paikalla olevien henkilöiden voidaan edellyttää antavan junan alle jääneelle henkilölle. Metroradalle meneminen voi aiheuttaa vakavan vaaratilanteen auttajalle, mikäli junan virroittimissa tai virtakiskossa on jännite. Tämän vuoksi MTO-ohjeissa on kielletty metroradalle meneminen, ennen kuin pelastuslaitos on antanut luvan.

MTO IV –ohjeen kohdan 7.11.1 ei voida siten katsoa olevan suoranaisessa ristiriidassa rikoslain pelastustoimen laiminlyöntiä koskevan säännöksen kanssa. Ohje kuitenkin kaipaa selvennystä.

Yhteenveto

Lausunnon liitteenä on liikennelaitos -liikelaitoksen lausunto sekä sen liitteenä asiantuntijalausunto.

Kaupunginhallitus toteaa, että MTO -ohjeita tullaan selventämään kohtien 7.4. ja 7.11. osalta. Kaupunginhallitus katsoo, että kantelun ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin eduskunnan oikeusasiamiehen taholta.

Esittelijä

Raitio- ja metrohenkilökunnan yhdistys JHL ry on tehnyt Eduskunnan oikeusasiamiehelle kantelun, joka koskee Helsingin metroluennettä koskevia määräyksiä. Kantelun mukaan metroluennettien liikennöintiä ja turvallisuutta koskevista asioista on annettu ohjeet liikennelaitos -liikelaitoksen sisäisillä ohjeilla, joiden antamiseen ei ole laissa tai lain nojalla annettussa säädöksessä annettua valtuutussäännöstä. Metroluennettä ei kantelun mukaan nykyisin koske mikään laintasoinen sääntely, eikä metroluennettien turvallisuutta valvo mikään ulkopuolinen viranomainen.

Helsingin kaupunginhallitukselta on pyydetty lausuntoa kantelun johdosta 23.3.2012 mennessä. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 27.4.2012 saakka.

Lausuntopyyntö liitteineen on liitteenä 1.

Asiasta on pyydetty liikennelaitos -liikelaitoksen sekä hallintokeskuksen oikeuspalvelujen lausunnot. Liikennelaitos -liikelaitoksen lausunto on liitteenä 2 ja oikeuspalvelujen lausunto käy ilmi päätöshistoriasta. Liikennelaitos -liikelaitoksen lausunnon liite on liitteenä 3.

Oikeuspalvelujen lausunto on valmisteltu yhteistyössä HKL:n kanssa.

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin. Eduskunnan oikeusasiamiehelle esitetään annettavaksi oikeuspalvelujen lausunnon mukainen lausunto asiasta toteamuksin, että MTO -ohjeita tullaan selventämään kohtien 7.4. ja 7.11. osalta ja ettei kantelu kaupungin mielestä anna aihetta toimenpiteisiin eduskunnan oikeusasiamiehen taholta. Lausuntoon liitetään liikennelaitos -liikelaitoksen lausunto asiantuntijalausuntoineen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Eduskunnan oikeusasiamiehen lausuntopyyntö Raitio- ja metrohenkilökunnan yhdistys JHL ry:n kantelusta
- 2 HKL:n lausunto
- 3 Asiantuntijalausunto

Otteet

Ote

Eduskunnan oikeusasiamiehen
kanslia

Otteen liitteet

Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 3

Tiedoksi

Liikennelaitos-liikelaitos (HKL)

Päätöshistoria

Kaupunginlakimies 30.3.2012

HEL 2011-005910 T 08 00 00

Raitio- ja metrohenkilökunnan yhdistys JHL ry on tehnyt Eduskunnan oikeusasiamiehelle kantelun, joka koskee Helsingin metroluennettää koskevia määräyksiä. Helsingin kaupunginhallitukselta on pyydetty lausuntoa kantelun johdosta.

Oikeuspalvelut toteaa asiassa lausuntonaan seuraavaa:

HKL:n toimitusjohtajan asemasta, toimivallasta ja päätöksenteosta

Lausuntopyynnössä on pyydetty otettavan kantaa kuuteen yksilöityyn kysymykseen. Ensimmäinen kysymys on, minkälaisia metrojärjestelmän suunnitteluun, toteuttamiseen ja käyttöön liittyviä päätöksiä Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (myöh. HKL) toimitusjohtaja tekee HKL:n hallinto- ja talousyksikön turvallisuuspalvelujen esityksestä päätöksiä muun muassa metron toimintaohjeiden (MTO-ohjeet) muutoksista. Automaattimetron käyttöönottoon liittyen on tarkoituksena tehdä metron turvallisuuteen liittyviä toimitusjohtajan päätöksiä, jotka tehdään ulkopuolisen turvallisuusasiantuntijan (Independent Safety Assessor, ISA) suosituksen perusteella.

Toinen kysymys on, onko HKL:n toimitusjohtaja virkasuhteinen ja käyttääkö hän em. päätöksenteossa perustuslain 124 §:n tarkoitetulla tavalla julkista valtaa.

HKL:n toimitusjohtajan asema perustuu kuntalakiin. HKL on kuntalain mukainen kunnallinen liikelaitos. Liikelaitoksen johtajan asemasta on säädetty kuntalain 87 d §:ssä:

”Kunnallisessa liikelaitoksessa on johtaja, joka on virkasuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. Johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena liikelaitoksen toimintaa, huolehtii liikelaitoksen hallinnosta sekä taloudenhoidon ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.”

Liikelaitoksen johtajan virkanimikkeenä voi olla, kuten HKL:ssä, toimitusjohtaja.

Liikelaitoksen ja liikelaitoksen johtajan tehtävistä voidaan määrätä tarkemmin kunnanvaltuuston kuntalain nojalla antamassa johtosäännössä. Helsingin kaupunginvaltuuston vahvistaman Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen johtosäännön 2 §:n mukaan:

”Helsingin kaupungin liikennelaitos – liikelaitoksen johtokunta ja sen alainen liikelaitos

1 huolehtivat metrolinnoituksen ja raitiolinnoituksen tuottamisesta sekä järjestävät joukkoliikenteenä järjestetyn vesiliikenteen ja siihen liittyvän huoltoliikenteen,

2 huolehtivat joukkoliikenteen tarvitseman infrastruktuurin toteutuksen suunnittelusta sekä järjestävät sen rakentamisen, kunnossapidon ja muun hallinnon.”

Edelleen johtosäännön 7 §:ssä on säädetty johtajan tehtävistä seuraavaa:

”Johtajan tehtävistä on säädetty kuntalaissa.

Johtajan tehtävänä on lisäksi, ottaen huomioon, mitä kaupunginhallituksen johtosäännössä tai muuten muutoin on määrätty, päättää liikelaitosta koskevista asioista ja hoitaa muutoinkin juoksevaa hallintoa.”

Johtosäännön 7 §:ssä mainittujen tehtävien lisäksi johtokunta voi johtosäännön 5 §:n nojalla delegoida johtajalle sekä muille HKL:n viranhaltijoille päätösvaltaa kyseisessä pykälässä mainituissa asioissa.

Täten voidaan todeta, että HKL:n toimitusjohtaja on viranhaltija ja että hän käyttää em. päätöksenteossa perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua

julkista valtaa kuntalain sekä kuntalain nojalla annetun johtosäännön sekä liikelaitoksen johtokunnan delegointipäätösten antamin valtuuksin.

Kolmas kysymys on, mihin säännöksiin HKL:n toimitusjohtajan toimivalta tehdä päätöksiä metrojärjestelmän suunnittelun, toteuttamisen ja käytön edellyttämistä metrojärjestelmiin liittyvissä viranomaishyväksynnöissä perustuu. Kuten edellä on kysymyksen kaksi osalta todettu, HKL:n toimitusjohtajan toimivalta perustuu kuntalakiin sekä sen nojalla annettuihin johtosääntöihin sekä HKL:n johtokunnan toimivallan delegointipäätöksiin. Lisäksi HKL:n toimitusjohtaja käyttää työnantajan edustajana HKL:n palveluksessa oleviin henkilöihin nähden työnantajan direktiovaltaa ja voi tämän nojalla antaa palvelussuhteessa oleville työn suorittamista koskevia määräyksiä.

Toiminnan riippumattomuus- ja esteettömyys

Neljäs kysymys on, miten toiminnan riippumattomuus- ja esteettömyysnäkökohdat otetaan huomioon metrojärjestelmän suunnittelun, toteuttamisen ja käytön edellyttämien metrojärjestelmään liittyvien kysymysten viranomaishyväksyntöjen tekemisessä ja turvallisuusvalvonnassa.

HKL antaa Helsingin sisäisen metrojärjestelmän osalta viranomaishyväksynät. Toiminnallisesti metrojärjestelmään liittyvät turvallisuusasiat ovat HKL:ssä joko HKL-Metroliikenteen tai HKL:n rakennusyksikön vastuulla. Päätöksenteko on tämän vuoksi eriytetty niin, että metrojärjestelmään liittyvissä turvallisuusasioissa päätösten valmistelusta vastaa HKL:n hallinto- ja talousyksikössä oleva turvallisuusjohtaja. Päätökset näissä asioissa tekee HKL:n toimitusjohtaja. Edellä selostetulla järjestelyllä HKL:n organisaation sisällä on eriytetty toisistaan operatiivinen toiminta ja HKL-Metroliikenteen ja HKL:n rakennusyksikön turvallisuusohjeistusvalvonta.

MTO-ohjeiden oikeudellisesta luonteesta

Viides kysymys on, minkälainen oikeudellinen asema ja luonne MTO-ohjeilla on ja perustuuko toimivalta ohjeiden antamiseen lakiin tai lain nojalla annettuun toimivaltasäännökseen ja jos kyllä, mihin. Kuten edellä on todettu, HKL:n toimitusjohtajan oikeus antaa HKL:n palveluksessa oleville ohjeita perustuu toisaalta kuntalakiin ja sen nojalla annetun johtosäännön hänelle antamaan asemaan ja toisaalta hänen asemaansa työnantajan edustajana. Metron toimintaa koskevaa erillislainsäädäntöä, joka antaisi HKL:n toimitusjohtajalle oikeuden antaa sitovia ohjeita tai määräyksiä, ei ole olemassa.

Lausuntopyynnössä viitatus MTO-ohjeet ovat metron liikennöintiä koskevia ohjeita, joissa on ohjeita metron kuljettajille, järjestyksenpitäjille sekä huollosta ja kunnossapidosta vastaaville. Alun perin MTO-ohje nro I on ollut kunnallinen järjestyssääntö, jonka nimi on ollut Helsingin kaupungin metroliikennesääntö. Järjestyslain voimaantulon yhteydessä kunnalliset järjestyssäännöt kumottiin, joten MTO I menetti oikeudellisen luonteensa kunnallisena järjestyssääntönä. Nykyisin metroliikennesäännöksi otsikoidun ohjeen hyväksyy HKL:n johtokunta. Muut MTO-ohjeet hyväksyy HKL:n toimitusjohtaja. Kaikki MTO-ohjeet ovat oikeudelliselta luonteeltaan kaupungin sisäistä ohjeistusta, jonka antaminen perustuu työnantajan direktio-oikeuteen.

Kantelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että metron kuljettaja on hovioikeudessa tuomittu liikenneturvallisuuden vaarantamisesta rangaistukseen MTO-ohjeiden rikkomisen perusteella. Rikoslain 23 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan liikenteen vaarantamisesta tuomitaan myös se, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla kuljettaessaan junaa tai toimiessaan muussa junaturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavassa tehtävässä rikkoo junaturvallisuutta koskevia määräyksiä. Hallituksen esityksen (32/1997) mukaan metrojuna on säännöksen tarkoittama juna ja Helsingin metroliikenteen osalta junaturvallisuutta koskevat määräykset sisältyvät kaupunginvaltuuston hyväksymään ja lääninhallituksen vahvistamaan metroliikennesääntöön. Metroliikennesäännön 19 §:n mukaan metroliikennesäännön rikkomisesta rangaistiin, jollei rikkomus ollut vähäinen eikä laissa tai asetuksessa ole erityistä rangaistusta säädetty, sakolla.

Järjestyslain voimaantulon yhteydessä 1.10.2003 kyseinen metroliikennesääntö on kumottu. Siten tällä hetkellä metroliikenteen osalta ei ole olemassa voimassa olevia junaturvallisuutta koskevia määräyksiä, joihin rikoslain 23 luvun 1 §:n 3 kohdan voitaisiin katsoa viittaavan. Ennen kunnallisten järjestyssääntöjen kumoamistakaan muiden MTO-ohjeiden kuin metroliikennesäännön rikkominen ei ole ollut rangaistava teko.

Järjestyksenpitäjän kiinniotto-oikeudesta ilkeillä tilanteilla

Kuudennessa kysymyksessä pyydetään ottamaan kantaa kantelijayhdistyksen MTO IV –ohjeen sisältöön ohjeiden sivuilla 6 ja 9 tarkoitettuihin ja vastineessa yksilöityihin kysymyksiin. Ensinnäkin pyydetään kannanottoa siitä, miten ohjeen kohta 7.4.3 (järjestyksenpitäjän otettava kiinni ilkeillä tilanteilla tai ovilukituksen hätäavauksen käyttöön syyllistynyt) on suhteessa rikoslain 17 luvun 13 §:ään (sakkorangaistus ilkeillä tilanteilla), pakkokeinolain 1 luvun 1 §:n 1 momenttiin (jokamiehen kiinniotto-oikeuteen vankeusuhkaisissa teoissa) sekä yksityisistä

turvallisuuspalveluista annetun lain 28 §:n 2 momenttiin (vartijan kiinniotto-oikeus vankeusuhkaisissa teoissa).

Rikoslain 17 luvun 13 §:n 3 kohdan mukaan joka käyttämällä joukkoliikenteen kulkuneuvon, hissien tai muun laitteen hätäjarrua tai hälytintä aiheuttaa ilkeästi väärän hälytyksen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä rangaistusta, ilkeivallasta sakkoon. Jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevassa pakkokeinolain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa sekä vartijan kiinniotto-oikeutta koskevassa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 § 2 momentissa on säädetty yhteneväisesti kiinniotto-oikeudesta. Jokaisella on oikeus ottaa kiinni verekseltään tai pakenemasta tavattu rikosentekijä, jos rikoksesta saattaa seurata vankeutta tai jos rikos on lievä pahoinpitely, näpistys, lievä kavallus, lievä luvaton käyttö, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä vahingonteko tai lievä petos. Ilkeivaltalta ei siten kuulu niiden lievien rikosten joukkoon, joiden osalta on olemassa jokamiehen tai vartijan kiinniotto-oikeus.

Liikenneasemalla tai joukkoliikenteen kulkuneuvossa toimivan järjestyksenpitäjän oikeus ottaa kiinni hätäjarrutukseen tai ovilukituksen hätäavaamiseen syyllistynyt henkilö riippuu siitä, liittyykö tilanteeseen muihin henkilöihin tai omaisuuteen kohdistuvaa uhkaa tai järjestyksenpitäjän vastustamista väkivallalla tai sen uhalla. Jos tilanteeseen liittyy tällaista uhkaa, järjestyksenpitäjällä on kiinniotto-oikeus.

Jos kyseessä on ainoastaan jo pakenemassa olevan hätäjarruttajan tai ovilukituksen avaajan takaa-ajo ja kiinniottaminen, sovellettava tunnusmerkistö on pelkkä ilkeivaltalta, jolla perusteella järjestyksenpitäjällä ei ole kiinniotto-oikeutta.

MTO IV-ohjeen kohdan 7.4.3. mukaan järjestyksenvalvojalla on velvollisuus toimeksiantajaa kohtaan pyrkiä selvittämään ilkeivaltalta ottamalla syyllinen kiinni. Edellä on todettu, että kaikissa ilkeivaltatilanteissa kiinniotto-oikeutta ei ole. Nykymuodossaan MTO IV – ohjeen kohta 7.4.3. kaipaa selvennystä, koska se voi antaa aiheen väärään tulkintaan. HKL on ilmoittanut aloittaneensa työn MTO IV-ohjeen uudistamiseksi tältä osin.

Pelastustoimen laiminlyönnistä

Toiseksi kuudennessa kysymyksessä on pyydetty ottamaan kantaa ohjeen kohdan 7.11.1. (järjestyksenpitäjän ei tule mennä radalle ihmisen jäätyä junan alle ennen pelastuslaitoksen antamaa lupaa) suhteesta rikoslain 21 luvun 15 §:ssä pelastustoimen laiminlyönnistä säädettyyn. Rikoslain 21 luvun 15 §:n mukaan joka tietäen toisen olevan hengenvaarassa tai vakavassa terveyden vaarassa on tälle antamatta tai hankkimatta sellaista apua, jota hänen mahdollisuutensa

ja tilanteen luonne huomioon ottaen kohtuudella voidaan häneltä edellyttää, on tuomittava pelastustoimen laiminlyönnistä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Niissä tilanteissa kun ihminen jää junan alle, kyseinen henkilö on yleensä hengenvaarassa tai vakavassa terveyden vaarassa. Tässä tilanteessa rikoslain voidaan katsoa asettavan kaikille paikalla oleville henkilöille, niin metron järjestyksenpitäjille kuin muillekin, velvollisuuden hälyttää apua. Vaikeammin arvioitavissa on se, että millaista apua paikalla olevien henkilöiden voidaan edellyttää antavan junan alle jääneelle henkilölle. Metroradalle meneminen voi aiheuttaa vakavan vaaratilanteen auttajalle, mikäli junan virroittimissa tai virtakiskossa on jännite. Tämän vuoksi MTO-ohjeissa on kielletty metroradalle meneminen, ennen kuin pelastuslaitos on antanut luvan.

MTO IV –ohjeen kohdan 7.11.1 ei voida siten katsoa olevan suoranaudessa rikoslain pelastustoimen laiminlyöntiä koskevan säännöksen kanssa. Ohje kuitenkin kaipaa selvennystä.

Lisätiedot

Pennanen Sari-Anna, vs. johtava kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36179
sari-anna.pennanen(a)hel.fi
Sarvilinna Sami, kaupunginlakimies, puhelin: 310 64874
sami.sarvilinna(a)hel.fi

16.04.2012

Ryj/2

§ 379

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 14 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta 4.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 14 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta 4.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

16.04.2012

Kaj/1

§ 380

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikoilla 14 ja 15 tekemiä päätöksiä:

asuntolautakunta	12.4.2012
kiinteistölautakunta	4.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättänee, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikoilla 14 ja 15 tekemiä päätöksiä:

asuntolautakunta	12.4.2012
kiinteistölautakunta	4.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi

16.04.2012

Sj/1

§ 381

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 13 ja 15 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
henkilöstökassatoimikunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta
Henkilöstön kehittämisspalvelut -johtokunta
eläintarhan johtaja
henkilöstökeskus
- henkilöstöjohtaja
- osastopäällikkö (henkilöstöpolitiikka)
- osastopäällikkö (henkilöstövoimavara)
- osastopäällikkö (maahanmuutto)
museojohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- johtava rehtori
- apulaisrehtori
- aluerehtori
taidemuseon johtaja
tietokeskus:
- johtaja
- tutkimuspäällikkö
- tietohuoltopäällikkö
- kehittämispäällikkö
työterveysjohtaja

27.3.2012

16.04.2012

Sj/1

Henkilöstön kehittämisspalvelut
- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 13 ja 15 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
henkilöstökassatoimikunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta
Henkilöstön kehittämisspalvelut -johtokunta
eläintarhan johtaja
henkilöstökeskus
- henkilöstöjohtaja
- osastopäällikkö (henkilöstöpolitiikka)
- osastopäällikkö (henkilöstövoimavara)
- osastopäällikkö (maahanmuutto)
museojohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- johtava rehtori
- apulaisrehtori

27.3.2012

16.04.2012

Sj/1

- aluerehtori
- taidemuseon johtaja
- tietokeskus:
 - johtaja
 - tutkimuspäällikkö
 - tietohuoltopäällikkö
 - kehittämispäällikkö
- työterveysjohtaja
- Henkilöstön kehittämisspalvelut
- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

16.04.2012

Kaupunginhallitus

Risto Rautava
puheenjohtaja

Maria Nyfors
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Jussi Halla-aho

Sirpa Asko-Seljavaara

Ville Ylikahri

Jan D. Oker-Blom

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 24.04.2012 ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkityöpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

Maria Nyfors
hallintosihteeri

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

16.04.2012

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 368, 370, 371 ja 376 - 381 §:t

Päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 369 ja 375 §:t

Päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

3

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 372 - 374 §:t

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määrääjän viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

16.04.2012

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.